

REC'D JUN 3 1975

N. Y. PUBLIC LIBRARY
DIV. 5
GRAND CENTRAL STA.
P. O. BOX 2231
NEW YORK, NY 10017

KP EXCH

Tėvynė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

NO. 9

307 West 30th St., New York, N. Y. 10001, 1975 m. gegužės-May 16

68-ieji metai

SLA 2-OSIOS APSKRITIES SUVAŽIAVIMAS BIRŽELIO-JUNE 1 BROCKTON, MASS.

Į suvažiavimą pakviestas ir dalyvaus SLA Prezidentas Povilas P. Dargis.

Birželio-June 1 d., Brockton, Mass., Sandaros Klubo patalpose, 30 Intervale St., antram aukšte, šaukiamas SLA 2-ros Apskritis suvažiavimas.

Visos tos apskrities Kuopos yra kviečiamos išrinkti ir atsiųsti delegatus į suvažiavimą. Turime svarbių reikalų aptarti: SLA 90 metų sukaktuvinis vėjus; 1975 m. gruodžio mėn. centro valdybos nominacijos; 1976 m. SLA seimas Chicagoje; bus ir kitų reikalų.

Tą pačią dieną tose pačiose patalpose įvyks ir Sandaros 1-os Apskritis suvažiavimas. Jo pradžia 2:00 v. pp.

Kviečiame visus gausiai dalyvauti.
Valdyba

BALTIJOS BYLA JAV UŽSIENIO REIKALAMS PAKOMITETYJE

JAV Atstovų rūmų Užsienio reikalams komitetas Baltijos valstybių įjungimo į Tar. Sąjungą nepripažinimo rezoliucija, pasiūlyta kongresmano Edward Derwinski (H. Con. Res. 165), perduota apsvarstyti pakomitečiui.

Be pakomitečio priėmimo rezoliucija negali būti komitete svarstoma. Nuogaštaujama, kad pakomitečio nariai nėra ganėtinai gerai susipažinę su Baltijos valstybių reikalu ir už rezoliuciją gali nebalsuoti.

Pakomitečių sudaro 5 demokratai ir 2 respublikonai. Pirmininkauja kongresmanas Dante B. Fascell, demokratas iš Floridos (Miami-ir Coral apyl.): italų kilmės, katalikas. Kongrese jau nuo 1954.

Nariai:

Benjamin S. Rosenthal, liberalas, demokratas iš Flushing, N. Y., atstovaujau Queens, Flushing, Jackson Heights ir Jamaica, L. I. Jo rajone gyvena daug lietuvių ir latvių. Jis žydu kilmės.

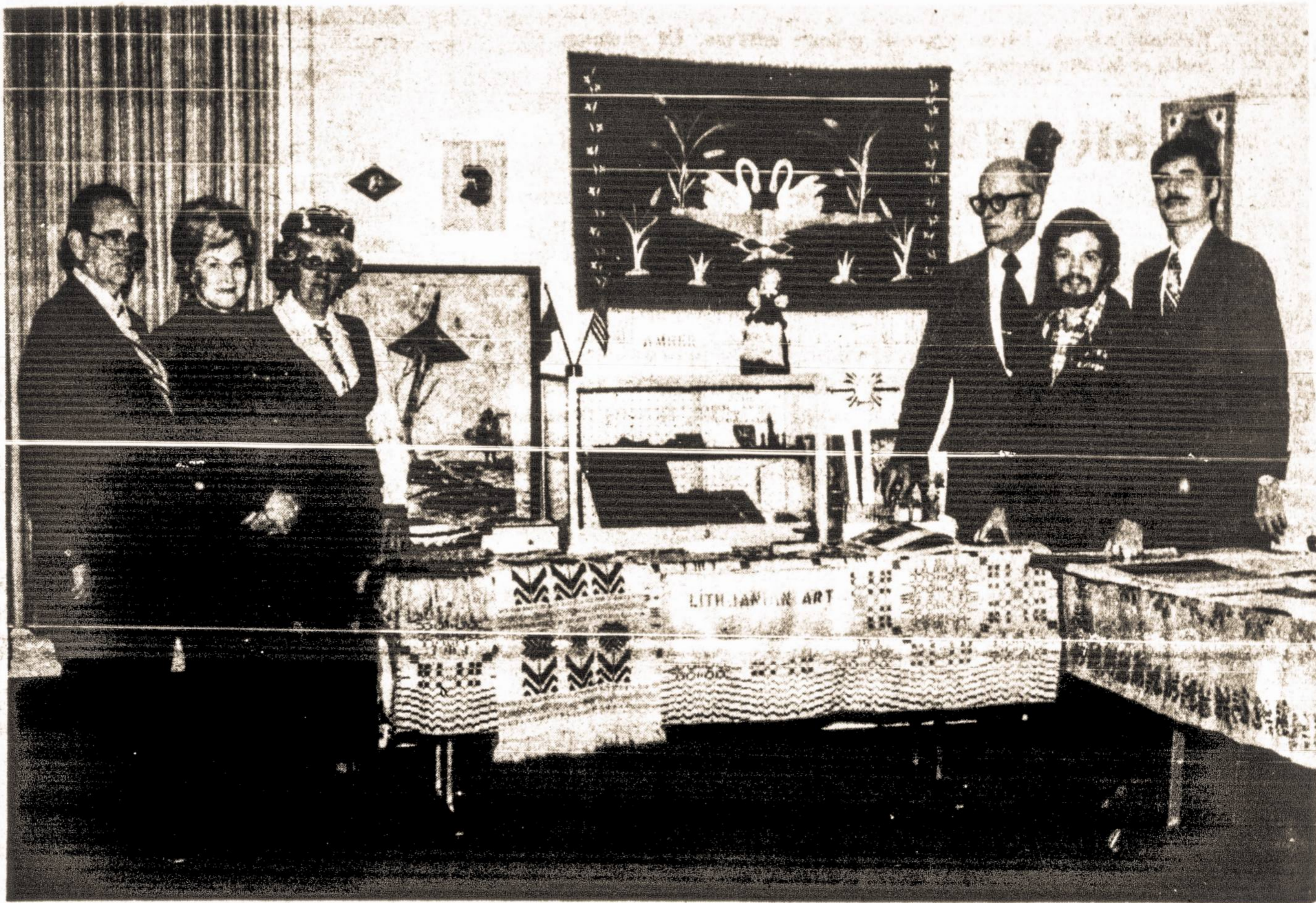
Roy A. Taylor, dem. iš Ashville, N. Carolina, baptistas, anglų kilmės.

Charles Wilson, dem. iš Lufkin, Texas, baptistas, anglų kilmės.

Donald W. Riegle Jr., liberalas dem. iš Flint, Michigan, Harvardo universiteto profesorius.

Larry Winn, respubliikonas iš Kansas City, Kansas, metodistas.

John Buchanan Jr., konservaty-

LITHUANIAN ART SHOWN. - The Lithuanian Women's Club of Wyoming Valley participated in the Ethnic Art Exhibit held at King's College in the Ethnic Art Exhibit held at King's College in the Kūburn Room at Sheehy Student Center.

Pictured with the display of Lithuanian art are, from left, Dr. Bronis Kaslas, professor of history at King's College and an author of several books; Mrs. John Antanaitis, president of the Lithuanian Women's Club; Nellie T. Bayoras, chairman of the display; Professor Vaclovas Romanas; Dr. Clement L. Valletta, director of Ethnic Heritage Program; Demetrius Serfes.

Various objects of amber or "Lithuanian Gold" were

on display along with wood carvings, tapestry, crewel embroidery, a doll in its native costume, books on Lithuanian music and abstract paintings, all from the collection of Mr. Romanas and Nellie Bayoras.

A bronze and woodcarved "Vytis", the emblem of Lithuania, and a decoupage from the collection of Dr. and Mrs. Bronis Kaslas was shown. A painting of a wayside cross with the partisans and a woodcarved "Vytis" was loaned by Mr. and Mrs. Frank Butcofski for the exhibit.

Mrs. Nellie T. Bayoras attired in the Lithuanian national costume, discussed the objects on display during the evening performances.

Photo by Frank Kashuda

vus resp. iš Birmingham, Alabama, baptistų kunigas.

Edvardas Sumanas, Baltų komiteto reikalų vedėjas, balandžio 21 kaibėjosi su pirmininko Fascell patarėju Michael Finley. Jis patarė lietuviams rašyti laiškus ir juos siųsti pirmininkui ir pakomitečio nariams, paprašyti jų paramos. Tada jie žinosią, kad žmonės reikalauja rezoliuciją praveisti.

Laiškus siųsti:

Congressman (irašyt pavarde)

US House of Representatives
Washington, D. C. 20525

ŠIŲ DIENŲ ĮVYKIAI

POVILAS P. DARGIS

SLA Prezidentas

VIENYBĖJE GALYBĖ

Niekad Amerikos lietuvių gyvenime ir veikloje nebuvo prireikę tiek **Vienybės** ir glaudžių tarpusavio ryšių, kaip šiandieną. Tauta vargsta. Lietuvis savo žemėje nebe šeimininkas. Taip, nustojomė laisvos ir nepriklausomos valstybės. Lietuvos sūnūs ir dukros išblaškyti po visą pasaulį. Vieni iš jų ištremti atsidūrė Sibire, kiti, laimingesni, pasiekė šį laisvės kraštą Ameriką ir kitas valstybes.

Kadangi Lietuvos gyventojų burnos yra uždarytos, tad mums, laisvajame pasaulyje esantiems, tenka kalbėti už juos ir rūpintis, kad mūsų gimtasis kraštas ir vėl atgautų laisvę ir nepriklausomybę.

Atrodo, mes, Amerikos lietuviai, buvome pasiekę tos vienybės, sukurdami vieningą kūną - Amerikos Lietuvių Tarybą. Į ją sutilpo visa (Tęsiama 2 puslapy)

Tėvynė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

Published semi-monthly except August by the
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 West 30th St., New York, N. Y. 10001
Telephone LACKAWANNA 4-5529

REDAGUOJA SLA REDAKTORIŲ KOMISIJA
EDITED BY SLA EDITORIAL BOARD
GENEVIEVE MEILIUNAS, MANAGER

Yearly Subscription Rates:

In the United States \$4.00
To Foreign Countries \$5.00

Entered as Second Class Matter November 18, 1910, at the Post
Office at New York, N. Y., under the Act of March 8, 1878.

SLA kuopų pranešimai ir skubūs raštai redakcijai reikia siųsti
ne vėliau, kaip prieš savaitę, laikraščio numeriu išeinant.

Keičiant adresą, būtina pranešti senasis adresas. Už skelbimų
turinį redakcija neatsako.

ŠIŲ DIENŲ ĮVYKIAI

POVILAS P. DARGIS

SLA Prezidentas

(Atkelta iš 1 puslapio)

lietuviškai galvojanti Amerikos lietuvių visuomenė ir jų organizacijos.

Tik prisiminkime, kaip įvairių grupių vadovybėje esantys asmens vieni kitiems ištiesė ranką bendram darbui ir kovai už mūsų tautos reikalus. Su koku pasididžiavimu mes galime sakyti ir minėti tų vadovujančių asmenų vardus - L. Šimutį, dr. P. Grigaitį, M. Vaidylą ir adv. Antaną Olį. Jie suprato, kad tautos reikalus reikia statyti aukščiau asmeninių, srovinių ar grupių pasiskirstymų.

Mūsų manymu, visos lietuviškai galvojančios organizacijos, visi veiksniai yra būtini ir reikalingi ir jie (jos) turi savo paskirtį. Bet ten, kur reikia bendrai dirbti, turime surasti ir bendrą kaibą. Turime vengti išsiskimimų, vieni kitų išeidinėjimų, o kur reikia, privalome ir vieni kitiems nusileisti - nebūti užsispyrėliais. To mes turime laikytis, ypač dabar, kada gresia pavojus, jog ateinančioje Europos Saugumo konferencijoje nebūtų pripažintas teisėtus Sovietų Rusijos okupavimas mūsų gimtojo krašto - Lietuvos. Todėl tautos gerovei dirbkime vieningai.

Vardan tos Lietuvos Vienybės težydi!

SLA 90 M. SUKAKTUVINIS VAJUS

Mūsų visuomeniniame gyvenime Susivienijimui Lietuvių Amerikoje priklauso žymus vaidmuo, ypač stengiantis telkti lietuvius į vieningą darbą. Vienu svarbiausiu darbu, kurį dabar pradėdame, yra naujų narių telkimas arba Vajus. Beje, šis vėjus yra pavadintas SLA 90 metų Sukaktuviniu Vajum. Gal kam kils klausimas, kodėl mes tokį vardą Vajui parinkome. Klausimas liečia organizacijos istoriją. Susivienijimas įkurtas 1886 metais, taigi ateinančiais metais Chicagoje, SLA Seime, atšvėsime 90 metų gyvavimo sukaktį, paskelbdami Jubiliejinio Vajaus rezultatus.

Reikia pažymėti, jog SLA tapo įkurtas, trejiems metams praėjus nuo tautinio atgimimo laikraščio "Aušros" pasirodymo. Kaip žinome, "Aušra" savo programoje, tarp kitų siekimų, minėjo ir tautos vienybės reikalą. Ypač jautriai vienybės siekimo mintį sutiko Amerikos lietuvių veikėjai, kurių tarpe buvo nemaža "Aušros" pasekėjų. Jie su "Aušros" redaktorium dr. Jonu Šliūpu dalyvavo Susivienijimo steigime. Todėl visai suprantama, kad aušrininkų įtakoje naujos organizacijos tiksluose ryškiai buvo pabrėžta lietuvių vienybės mintis.

Mūsų visuomenė dar nepakankamai yra įsisąmoninusi, kas yra Susivienijimas ir kokia jo paskirtis.

Ne vienas lietuvis, pakalbintas įstoti į SLA, dažnai atšauna, jog esąs apsidraudęs kokioje nors komercinėje kompanijoje, žinoma, ne lietuvių. Tuo tarpu Susivienijimas nėra vien tik apdraudus organizacija - jo tikslai platesni, visuomeniniai. SLA plačiai dalyvauja lietuvių organizaciniame gyvenime, jo Apskritys, Kuopos yra išvysčiusios tautinę ir kultūrinę veiklą veik visose lietuvių kolonijose. Greta to, Susivienijimas kiekvienam savo nariui duoda tvirtą, gerą apdraudą, net mažesniais mokesčiais negu komercinės kompanijos. Kiekviena SLA apdrauda yra stipri parama šeimai, ypač kada pats apdraustasis, jei jis turėjo taupomojo skyriaus apdraudą, ją atsiima, kaip kokias sutaupas iš banko. Vadinasi, Susivienijimo paskirtis yra dvejopa: lietuviški reikalai ir apdraudos. Todėl kiekvienas sąmoningas lietuvis turėtų pasistengti įsirašyti į SLA ir nepamiršti, kad savo mokamomis duoklėmis už apdraudą kartu remia ir lietuviškus visuomeniškus reikalus. Apsidraudęs komercinėje bendrovėje, sumoka svetimiems nemažus pinigus, iš kurių lietuviškiems reikalams nieko netenka.

(Tęsiama 3 pusl.)

Vaizdas iš Chicagos Lietuvių Prekybos Rūmų susirinkimo. Viduryje SLA išdėtininkė Eufrozina Mikuziūtė. Toliau kelionių biuro direktorius Vl. Raščiauskas, prekybininkas J. Karvelis ir kt.

The Baltics as Churchill saw it

Mrs. Helen Johnson from Richmond Hill, N. Y., has mailed us selected excerpts from Churchill's memoirs and we gratefully publish them as they might be very much enlightening to those who haven't had a chance to read them before.

In her accompanying note Mrs. Johnson explains her purpose. She says:

"The above tribute to the Baltic States is written to remind those who are too young to remember the long struggle for survival of these nations. It also should refresh the memories of our Congress, State Department and Executive Department that are preparing for a European Security Conference with the Soviets this summer at Helsinki."

"MUTUAL ASSISTANCE FACTS"

"The next step taken by Russia after partitioning Poland with Germany was to make three "Mutual Assistance Pacts" with Estonia, Latvia and Lithuania. These Baltic States were the most vehemently anti-Bolshevist regions in Europe. They had all broken themselves free from the Soviet Government in the civil war of 1918 and 1920, and had built up, in the harsh manner in which revolutions are conducted in those regions, a type of society and government of which the main principle was hostility to Communism and to Russia.

From Riga in particular for twenty years a stream of violently anti-Bolshevik propaganda had flowed daily by radio and all other channels to the world. With the exception of Latvia, they had not, however, associated themselves with Hitlerite Germany. The Germans had been content to throw them into their Russian deal, and the Soviet Government now advanced with pent-up hate and eager appetite upon their prey. These three states had formed a part of the Tsarist Empire, and were the old conquests of Peter the Great. They were immediately occupied by strong Russian forces against which

they had no means of effectual resistance.

A ferocious liquidation of all anti-Communist and anti-Russian elements was carried through by the usual methods. Great numbers of people who for twenty years had lived in freedom in their native land and had represented the dominant majority of its people disappeared. A large portion of these were transported to Siberia. The rest went farther. This process was described as "Mutual Assistance Pacts".

"Gathering Storm" [page 485]

"THE TWILIGHT WAR"

As soon as Germany was involved in war with Great Britain and France, Soviet Russia in the spirit of her pact with Germany proceeded to block the lines of entry into the Soviet Union from the West. One passage led from East Prussia through the Baltic States; another led across the waters of the Gulf of Finland; the third route was through Finland itself and across the Karelian Isthmus to a point where the Finnish frontier was only twenty miles from the suburbs of Leningrad. The Soviet had not forgotten the dangers which Leningrad had faced in 1919. Even the White Russian Government of Kolchak had informed the Peace Conference in Paris that bases in the Baltic States and Finland were a necessary protection for the Russian capital. Stalin had used the same language to the British and French Missions in the summer of 1939; and we have seen in earlier chapter how the natural fears of these small states had been an obstacle to an Anglo-French Alliance with Russia, and had paved the way for the Molotov-Ribbentrop Agreement.

"Stalin had wasted no time; on September 24, the Estonian Foreign Minister had been called to Moscow, and four days later his Government signed a "Pact of Mutual Assistance" which gave the

(Continued on pg. 5)

ŠIŲ DIENŲ ĮVYKIAI

POVILAS P. DARGIS

SLA Prezidentas

(tęsiama iš 2 puslapio)

Pagrindiniai Vajaus darbininkai buvo ir pasilieka Kuopų bei Apskričių organizatoriai ir veikėjai. Taip pat tikimės talkos iš organizacijos narių ir pačios visuomenės. Visi nariai turėtų pasistengti išrašyti į SLA savo artimuosius, draugus, pažįstamus.

Reikia pasidžiaugti, jog gerais mūsų darbo talkininkais yra spauda ir lietuviškos radijo valandos. Susivienijimui palanki spauda dažnai parašo aktualiais SLA klausimais. Radijo valandų vedėjai taip pat duoda nemažą žinių apie SLA. Jų talką labai vertinu, ir tiek spaudai, tiek lietuviško radijo vedėjams turiu pareikšti mūsų organizacijos dėkingumą. Tikiuosi, kad mūsų bendros pastangos pasitarnaus ir Susivienijimui ir visam lietuviškam reikalui. Todėl kviečiu į Talką, į talką Susivienijimui Apvainikuokime šį SLA 90 metų sukaktuvinį vajų šimtais naujų narių.

KAPŲ PUOŠIMO – DECORATION DIENA

Tarp daugelio švenčių, kurias krikščioniškasis pasaulis švenčia, Amerika turi specifinę šventę, pritaikintą savo kraštui - Decoration Day, tai yra, Puošimo šventė. Ši šventė - tai papročio šventė. Gražiausiu metų laiku - pavasarį - žmonės papuošia savo artimųjų kapus. Ką reiškia papuošti? Tai reiškia - eiti jų praeities atsiminimo keliais.

Mirusiųjų mes daugiau nebegalime papuošti. Jie, gyvi būdami, PUOŠĖ SAVO GYVENIMĄ GRAŽIAIS DARBAIS. Tie gražieji darbai paliko juos gyvais mūsų tarpe.

Tą dieną (Decoration Day) mes ne vien papuošiamo kapus, bet sykiu atiduodame pagarbą ir išreiškiame savo meilę mirusiems.

Gerbimas mirusiųjų yra viena tauriųjų kultūringo žmogaus ypatybių. Nėra tauri ta tauta, kuri negerbia savo mirusiųjų. Ši tiesa jau daugeliui tautų buvo žinoma pačioje senovėje. Mūsų tauta, kaip matome iš istorijos, jau žiloje senovėje gerbė mirusius, degindavo jų kūnus ir palaikus puošniai laidodavo aukštam kalnelyje, kaip mini mūsų liaudies dainos.

Mirusieji nėra mums dingę. Jų atminimas giliai yra likęs mūsų širdyse ir jų darbai bei paskleistos mintys gyvena su mumis.

Kapų Puošimo Dieną mes pagerbkime ir prisiminkime tuos, kurie ilsisi ir yra palaidoti čia Amerikoje ir mūsų tėvynėje Lietuvoje. Kartu mes privalome prisiminti ir atiduoti pagarbą mūsų tautiečiams, kurių kaulai yra išmėtyti po tolimas ir svetimas šalis, Sibirą ar kitas tremimo vietas.

Praeis metai kiti, ir žemė priglaus mūsų pačių palaikus. Tada poeto Prano Vaičiūčio žodžiais tariant:

Kartu pasilsėsime ramybės vietelėje
Po vėtrų, nelaimių, po žemės kovų.

A. A. L. ŠIMUTIŲ PRISIMENANT

Balandžio 17 d. mus pasiekė liūdna žinia, jog Chicagoje išsiskyrė iš gyvųjų tarpo amžinos atminties Leonardas Šimutis.

Su velioniu prisiėjo ir man sykiu dirbti per ištisą eilę metų Amerikos Lietuvių Taryboje.

Pažinojau jį jau nuo 1929 m., tačiau artimesnė pažintis su juo užsimezgė ryšium su 1943 m. įvykusia pirmąja ALTo konferencija-kongresu Pittsburgh, Pa. Dr. P. Grigaičio, Leonardo Šimučio ir M. Vaidylos susitarimu buvau paskirtas to Kongreso Rengimo komisijos pirmininku.

Prisiėjo atlikti ištisą eilę darbų ir įsipareigojimų, norint tinkamai surengti ir praveisti šią pirmąją ALT konferenciją-kongresą. Pirmiausia susisiekiu su National Democratic Committee vadovybe Washington, kuri išrūpino ir paskyrė žymius JAV valdžios ir senato žmones atstovauti ALT Kongrese. Tarpe jų žymiausias buvo JAV Senato Užsienio komisijos pirmininkas senatorius Tunnel. Be jo, dalyvavo senatorius Davis, keletas kongresmonų, Lietuvos Respublikos ministris Washington plk. Povilas Žadeikis ir 800 delegatų. Jie atstovavo įvairioms lietuvių organizacijoms iš visų Amerikos kolonijų.

Kalbėdamas apie minėtą ALT kongresą, negaliu nepaminėti to, kas dėjosi užkulisiuose dar gerokai prieš kongresą ir kaip kai kurias problemas teko spręsti, pasitariant su L. Šimučiu.

ALT Kongresui artėjant, pasipylė ištisa eilė raštų ir laiškų, kuriuose vienų buvau raginamas ALT kongresą atidaryti su malda-invokation. Kiti gi griežtai pasisakė, kad Kongresą atidarant, nebūtų "poteriaujama".

Kadangi prieš eilę metų įvykusiame visuotiniame - visų lietuvių organizacijų Seime (New Yorko valstijoje) dėl maldos kalbėjimo turėjo paimti Seimas, ir žinant, kad net JAV Kongrese posėdžiai atidaromi su malda-invokation, jaučiau pareigą ALT kongreso atidarymą praveisti su himnais ir atitinkama invokacija. Nenorintiems maldos kalbėti palikome teisę maldos metu ramiai pastovėti. Norėdamas, kad invokacija būtų priimtina visų įsitikinimų žmonėms, susisiekiu su L. Šimučiu, išdėstydamas jam susidariusią padėtį. Prašiau jį pasirūpinti maldos tekstu ir parinkti dvasininką tai maldai atkalbėti. Invokaciją parašė dar dabar tebegyvenantis

TEVYNĖ, 1975 m. gegužės-May 16

Chicagoje dvasininkas-žurnalistas, o ją paskaitė, jei neklystu, kun. Švagždys ar kun. Vasys.

L. Šimučio parinktasis maldos tekstas ir maldos pravedėjo kalba visus Kongreso dalyvius gerai nuteikė. Savo toleranciją ir sugebėjimą visom lietuvių grupėm ALTe vadovauti L. Šimutis yra labai dažnai parodęs.

Prisimenu tris audijencijas pas JAV prezidentus Washington, kuriose ir man, sykiu su L. Šimučiu, teko dalyvauti. L. Šimutis, pats būdamas ir Lietuvių Romos Katalikų Susivienijimo prezidentu, visada stovėjo už tai, kad abiejų Susivienijimų atstovai būtų ALTo delegacijose, nes, anot jo, Susivienijimai kaip tik ir atstovauja didžiąją ir organizuotą lietuvių visuomenę Amerikoje.

Prisimenu, prieš keletą metų mano gyvenamojoje vietoje, Pittsburghe, įvykusį Lietuvių R. K. Susivienijimo Seimą. Į jį buvome pakviesti mudu su Juozu Bačiūnu. Jis atstovavo Lietuvių Bendruomenei, o aš Susivienijimui Lietuvių Amerikoje. Kaip jau minėjau, L. Šimutis, pats būdamas kitos fraternalės-LRKS prezidentu, mane pristatydamas kalbėti Seime, labai palankiai ir šiltai žodžiais atsiliepė ir apie mūsų tautinį Susivienijimą Lietuvių Amerikoje.

Plačiau su juo susirašinėti teko, kai jis ėmėsi rašyti ALTo istoriją. Jis kreipėsi į mane, prašydamas platesnių informacijų apie Pirmąjį ALT kongresą Pittsburghe, to kongreso nuotaikas, atsiminimus ir susirašinėjimus. Reikia pasakyti, kad jo parašytoji Istorija įrodo, kaip jis sugebėjo tinkamai ir be priekaištų atvaizduoti įvairių grupių veikėjus ir ALTo atliktus darbus.

Ši ALT istorija tebūnie gražus paminklas A. A. Leonardui Šimučiu prisiminti.

Prieš akis man stojasi pernai įvykęs ALT kongresas Chicagoje. Baigiant kongresą, man teko garbė L. Šimutį pristatyti tarti kongrese uždromąjį žodį. Tarp ko kito, jis baigė savo kalbą, skelbdamas nenuilstamą kovą ir vieningą darbą už lietuvių tautos išsilaikymą išėivijoje ir už laisvos, nepriklausomos Lietuvos atstatymą. Jis sykiu išreiškė savo pageidavimą ir vėl už penkerių metų pasimatyti sekančiame ALT kongrese. Tačiau likimas kitaip lėmė. . . . Šiandieną jo jau nėra mūsų tarpe, tačiau jo atlikti darbai bylos apie jį ateinančiom kartom.

Norėdamas jį tinkamai pagerbti, balandžio 20 d. aš paskyriau visą savo vedamąją Lietuvių radijo programą Pittsburghe jo pagerbimui.

Ilsėkis ramybėje, garbingas mūsų tautos sūnau, pašventęs visą savo gyvenimą lietuvių tautos reikalams!

Ilgametis ALTos pirmininkas Leonardas Šimutis su ALTos sekretorium dr. Pijum Grigaičiu. Abudu - ir Lietuvių Susivienijimų, lietuvių spaudos ir draugijų rėmėjai.

Ethnic Art Exhibition at King's College in Wilkes-Barre, Pa.

1975 m. gegužės 8 d.

TĖVYNEI

Gerbiamieji:

Stunčiu foto ir iš vietos angliškųjų laikraščių iškarpos apie čia [King's kolegijoje] suruoštas etninių tautybių parodas.

Lietuvių skyrius [viskas nuotraukoj netilpo], kuriam daugiausiai rūpesčio ir darbo skyrė p. Anelė Bayoras buvo pats turtingiausias ir

įdomiausias užtat ir lankytojų buvo gausiai lankomas.

Tikiuosi iš prisiųstos medžiagos malonės, kad ir trumpai, parašyti taip pat įsidėti į laikraštį ir foto.

V. Romanas
Wilkes-Barre, Pa.

Džiaugiamės, kad SLA veikėjai prisideda kelti lietuvių vardą įvairiausiais būdais. Red.

An Ethnic Art Exhibit at King's College featuring Lithuanian, Polish, Russian, Slovak and Ukrainian cultures on display in the Kilburn Room of the Sheehy Student Center from 7 to 9 p. m., April 14 to April 18. The opening today has many of the exhibitors present to explain the cultural and technical significance of the art objects.

The Ukrainian display of embroidery, wood cutting eggs, bandura, painting emphasizing regional and derivative folk styles is from the collections of Oksana Krawczeniuk, Irene Diakiw, Albina Czapowskyj, Vincent Dopko, Esq., and James Consoli. Someone was present each evening to discuss the objects. cate design was of interest.

Trude V. Check and other members of the Sacred Heart Church arranged a Slovak settling of crystal, ceramics, linen, water colors,

pastels by Barbara Check Carr and Betty Zajkoski Hill.

Demetrius Serfes contributed several objects of worship in the Orthodox tradition.

Woodcuts by Stephan Hellersperk are of extraordinary interest. Walter Humanik's prizewinning painting "The Black Madonna" is on exhibit.

Nellie Bayoras, together with Dr. Bronis Kaslas and Mr. V. Romanas, have loaned Lithuanian woodcarvings, amber, tapestries, weavings and plaques. Mrs. Bayoras is chairman of the Ethnic Display Committee of the Lithuanian Woman's Club of Wyoming Valley of which Mrs. John Antanaitis is President.

The Ethnic Art Exhibit is being held in connection with the King's ethnic heritage program, directed by Dr. Clement Valletta of the college faculty.

MINKŲ RADIO N. ANGLIJOJ

Dr. Algirdo Budreckio kalbos mintys Minkų vadovaujamų Liet. Radijo programų 41 m. sukakties minėjime 1975 kovo 2 d.

Lietuviškosios radijo programos JAV pradėjo steigtis 1930-31 metais. Pirmos programos atsirado Chicagoje. Vėliau New Yorke. Bet ir Naujoji Anglija neatsiliko.

Buvo sunkmetis. Daug lietuvių be darbo ir be cento. Jaunavedžiai Valentina ir Steponas Minkai smarkiai susirgo lietuviškų veikėjų liga, ir 1934 m. balandžio 1 d. pirmą sykį prabilo į Bostono lietuvių Lietuvių radijo korporacijos programą.

Iš daugelio lietuvių užsimotų radijo valandėlių, senesnių už Minkų valandėles tebėra tik Margučio Chicagoje, antroje eilėje Sophie Barcus programa Chicagoje ir Gertrudos ir Povilo Dargių - Pittsburgh, Pa. Minkų radijo programa yra ketvirta seniausia tebeveikianti progama visoje Amerikoje.

Anksčiau buvo mažiau lietuviškų plokštelių. Niekas nesapnavo apie magnetofonines juosteles. Tad ir Minkams teko remtis gyvais talentais. Ką tai reiškia? Minkams teko visame Atlanto pakraštyje ieškoti vietinių talentų. Ir pasirodydavo Minkų programoje jauni lietuviukų dainininkai, pianistai, smuikininkai,

akordeonistai ir kitokie talentai. Tokių jaunų čia gimusių gabių lietuvių pasirodė dešimtytys.

Minkų dėka, daug Amerikos lietuvių Bostone nemoką lietuviškai kalbėti, bent save širdyse laiko lietuviškai ir moka lietuviškai dainuoti. Taigi, Minkų radijas yra didelis Bostono lietuvių kultūrinis veiksnys.

Minkai sugebėjo pakilti virš partijų ir srovių. Jie yra tikri lietuviškosios partijos garbės nariai. Jų iniciatyva, pirmą kartą Amerikos oro bangomis buvo paminėta Lietuvos 20 metų sukakties šventė Vasario 16 d. Tai buvo 1938 m. vasario 22 dienos transliavimo metu.

Minkai taip pat yra visuomenininkai, kurie mėgsta pabendrauti su žmonėmis. Užtat, jų iniciatyva kasmet yra ruošiami lietuvių jaunimo talento parengimai.

Laikas yra Minkų didžiausias priešas. Jo niekadoms neužtenka. Bet skirtumas tarp tų, kurie aimanoja dėl laiko stokos ir Minkų yra toks: pirmieji sugaišta laiką dejuodami, o Minkai dirbdami. Linkime Valentinai ir Steponui ir toliau sėti lietuvių kultūros daigus Massachusetts žemėje, linkime dar ilgus metus tęsti savo gražią ir vaisingą misiją oro bangomis.

Cleveland, Ohio

SLA 14 Kuopos veikėjas Vytautas Braziulis piauna tortą jam surengtame jo 75 m. amžiaus sukakties proga pagerbime. Iš k. į d.: Ona Mikulskienė, SLA 14 Kuopos fin. sekr. Pov. Sukys, solenizantas, vicepirm. Alf. Mikulskis, Sukienė.

PAGERBĖ VYTAUTĄ BRAZIULI

SLA 14 Kuopa Clevelando Lietuvių Namų didžiojoje salėje pagerbė savo ilgametį veikėją, žurnalistą Vytautą Braziulį jo 75 metų amžiaus sukakties proga.

Pradžioje Kuopos vicepirmininkas Alfonsas Mikulskis susirinkusius supažindino su Vytauto Braziulio gyvenimu ir jo veikla lietuviškuose baruose. Jis pabrėžė Braziulio veiklos pagrindinius punktus.

Kuriantis Lietuvos kariuomenei, Braziulis į ją stojo vos 18 metų. Dalyvavo ir Klaipėdos vadavime. Nepriklausomybės laikais jis dirbo spaudoje, daugiausia rašydamas iš teatro. Braziulis nuo spaudos nenusukęs nė dabar. Jis yra daug joje bendradarbiavęs, labiausiai pasireiškęs kaip scenos meno žinovas ir kritikas.

Po to buvo trumpa meninė programa. J. Stempuzis paskaitė kelis Brazdžionio eilėraščius, o G. Karsokienė paskaitė savo kūrybos ir Barono bei Gustačio humoristikos. Taipgi ji paskambino Chopino valsą. Žodžiu sveikino V. Nagevičienė - birutininkų vardu, čiurlioniečių - vald. pirm. Plečkaitis ir Caplikienė, šaulės moterys. Iteikta ir dovanų.

Sugiedojus ilgiausių metų ir išgėrus po šamparo taure, kalbėjo pats sukaktuvininkas. Jis padėkojo už sveikinimus ir papasakojo keletą savo prisiminimų.

Po to buvo vaišės, kurias parengė Kuopos finansų sekretorius Povilas Sukys su žmona, talkinant dukrai ir sūnui su marčia. Kuopos valdybos narė O. Jokūbaitienė sukaktuvininkui iškepė didelį tortą. Minėjime dėl ligos negalėjo dalyvauti Braziulio žmona Nora, kurią širdingai prisiminė pats sukaktuvininkas ir vakaro dalyviai.

SLA 14 KUOPOS NARIŲ SUEIGŲ KALENDORIUS

Sekanti sueiga jau skiriama ne tik saviems reikalams aptarti, bet po sueigos ir broliškai pabendrauti, įvyks Liepos-July 6 d. su pobūviu

gamtoje, Sekmadienio popietėje. Apie šios sueigos vietą ir valandą, bus pranešta atskirai per mūsų spaudą ir Clevelando Tėvynės Garų radio transliacijas.

Visos kitos sueigos vyks tokia tvarka: Rugsėjo 1 dieną, Lapkričio 3 d.

Kalbant apie pareigas savam SLA, nepamirškime kito labai svarbaus bei reikšmingo įvykio, būtent, jo 90-ties metų gyvavimo sukaktuvio, kurių iškilmingas minėjimas įvyks kitais metais Chicagoje SLA Jubliejnio Seimo metu. Siam reikšmingiausiai įvykiui turime ruoštis visi savo SLA nariai, būtent, veiksmingai iširikiuoti į naujų narių verbavimo sąjūdį, būtent, kad kiekvienas narys surastų bent po vieną naują narį. . .

St. Catharines, Ont.

NAUJA VALDYBA

SLA 278 Kuopos susirinkime įvykusiame balandžio 13 d. 176 Lake St., St. Catharines, Ont., tarp kitų darbotvarkės punktų, buvo išrinkta valdyba šios sudėties: pirm. A. Ališauskienė, vicepirm. - P. Baronas, finansų sekr. P. Polgrimas, protokolų sekr. - J. Girevičius ir izd. - M. Sauka.

Revizijos komisijon išrinkti Z. Jokubonis ir Petronėlė Polgrimienė.

Buvo svarstomi ir vajaus reikalai, pageidaujant glaudesnio bendradarbiavimo su mūsų mieste gyvenančiu centriniu organizatorium. Po susirinkimo, namų šeiminkė pavaišino kavute. Valdyba

LAIŠKAI Į WASHINGTONĄ

Amerikos Lietuvių Tarybos valdybos gegužės posėdy nuspūsta tęsti laiškų ir telegramų siuntimą valdžios įstaigoms Washingtone. Daug pasidarbavo, organizuodama Chicago ir apylinkių 50,000 laiškų ir telegramų.

TĖVYNE, 1975 m. gegužės-May 16

IŠMOKAMOS APDRAUDOS

1975 m. balandžio 26 d.

Anelė Kasiulaitis, 38 Kp., Brooklyn, N. Y., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1952 m. vasario 21 d., mirė 1975 m. balandžio 3 d. Apdrauda išmokėta velionės sesers dukteriai Petronella Kwarinskas.

Vincent P. Yankus, 44 Kp., Miami, Fla., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1923 m. vasario 8 d., mirė 1975 m. kovo 15 d. Apdrauda išmokėta velionio žmonai Edwinai Yankus.

Jieva Burdzilauskienė, 82 Kp., Panama, Pa., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1916 m. kovo 7 d., mirė 1975 m. balandžio 2 d. Apdrauda išmokėta velionės dukteriai Anna Boudell.

Ūrsuė Penkauskienė, 192 Kp., Selzer, Pa., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1925 m. birželio 15 d., mirė 1975 m. kovo 21 d. Apdrauda išmokėta velionės dukteriai Irena Shaw.

Juozas Valiušaitis, 168 Kp., Stamford, Conn., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1960 m. vasario 19 d., mirė 1975 m. balandžio 14 d. Apdrauda išmokėta velionio žmonai Janinai Valiušaitienei.

Peter Matoz, 260 Kp., Chicago, Ill., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1936 m. balandžio 5 d., mirė 1975 m. vasario 20 d. Apdrauda išmokėta velionio dukterims Dorothy M. Roper ir Grace Monkus.

Alexander P. Savalskis, 353 Kp., Pittsburgh, Pa., gimęs Homestead, Pa. Prie SLA prisirašė 1975 m. rugsėjo 14 d., mirė 1975 m. kovo 5 d. Apdrauda išmokėta velionio turto administratoriui Norman A. Savolskis.

Viso \$17,000.00

1975 m. gegužės 3 d.

Vytes E. Markelionis, 43 Kp., So. Boston, Mass., gimęs So. Boston, Mass. Prie SLA prisirašė 1975 m. birželio 1 d., mirė 1975 m. sausio 30 d. Apdrauda išmokėta velionio motinai Beatrice Markelionis.

Julė Johnson, 68 Kp., Lee Park, Pa., gimusi Shenandoah, Pa. Prie SLA prisirašė 1930 m. vasario 2 d., mirė 1975 m. balandžio 11 d. Apdrauda išmokėta velionės dukterims Martha ir Adele Chesnulevich.

Arturas V. Koklys, 80 Kp., Chicago, Ill. gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1964 m. birželio 1 d., mirė 1975 m. kovo 20. Apdrauda išmokėta velionio žmonai ir dukteriai. Dalytei Koklys ir Apolonija Koklys.

John F. Rodgers, 157 Kp., Youngstown, Ohio, gimęs Youngstown, Ohio. Prie SLA prisirašė 1938 m. gruodžio 4 d., mirė 1975 m. balandžio 11 d. Apdrauda išmokėta velionio žmonai Irene Rodgers.

TEVYNĖ, 1975 m. gegužės-May 16

Josephine Sukatski, 205 Kp., Schenectady, N. Y., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1949 m. gruodžio 4 d. mirė kovo 21, 1975 m. Apdrauda išmokėta velionės dukteriai Anna Sukatski-Wagner.

Jurgis Jakubonis, 322 Kp., Chicago, Ill., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1955 m. liepos 10 d., mirė 1975 m. kovo 29 d. Apdrauda išmokėta velionio žmonai Stasei Jakubonis.

Viso \$5,600.00

1975 m. gegužės 10 d.

Antanas Kasparas, 63 Kp., Chicago, Ill., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1924 m. vasario 2 d., mirė 1975 m. balandžio 16 d. Apdrauda išmokėta velionio žmonai Elzbietai Kasparas.

Ignas Lušis, 359 Kp., Dorchester, Mass., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1939 m. gegužės 1 d., mirė 1975 m. balandžio 8 d. Apdrauda išmokėta velionio dukteriai Nellie J. Usavičius.

Nuo 1975 m. pradžios bendrai iš viso.....\$65,095.00

IŠMOKAMOS LIGOJE PAŠALPOS

1975 m. balandžio 26 d.

J. Rimkus, 36 Kp., Chicago, Ill. už 11 sav. ir 6 d.

J. Gelgotas, 38 Kp., Brooklyn, N. Y. už 2 sav. ir 1 d.

M. Siracki, 173 Kp., Lowell, Mass. už 12 sav.

V. Pyragius, 236 Kp., Toronto, Ont., Canada už 4 sav. ir 1 d.

Iš viso: \$117.74

1975 m. gegužės 10 d.

M. Pačinskas, 41 Kp., Lawrence, Mass. už 11 sav. ir 6 d.

B. Freitas, 126-Pav., New York, N. Y. už 11 sav. ir 6 d.

I. Latonis, 158 Kp., Springfield, Ill. už 7 sav.

V. Laksas, 278 Kp., St. Catharines, Ontario už 2 sav. ir 5 d.

A. Lapé, 333 Kp., Stony Brook, N. Y. už 11 sav. ir 6 d.

Iš viso: \$403.18

Nuo 1975 m. pradžios bendrai iš viso.....\$2,495.69

IŠMOKAMOS TAUPOMOSIOS APDRAUDOS

1975 m. balandžio 26 d.

Donna M. Šukis, 14 Kp., Cleveland, Ohio.

Donald E. Šukis, 14 Kp., Cleveland, Ohio.

John P. Šukis, 14 Kp., Cleveland, Ohio.

Viso: \$1,500.00

1975 m. gegužės 3 d.

Dalė L. Andriulis, 134 Kp., Chicago, Ill.

1975 m. gegužės 10 d.

Juozas Migonis, 38 Kp., Brooklyn, N. Y.

Gailutė A. Janušonis, 322 Kp., Chicago, Ill.

Viso: \$ 1,500.00

Nuo 1975 m. pradžios bendrai iš viso.....\$13,750.00

Kenosha, Racine, Wis.

MIRĖ SLA VEIKĖJAS

Balandžio 25 d. Racine, staiga mirė, net visai nesirgęs, žymus gyventojas Jurgis Kapočius, sulaukęs 80 metų. Palaidotas balandžio 28 d. su bažnytinėmis apeigomis.

Kapinėse American Legion atliko kariškas apeigas.

Paliko nuliūdime žmona Felicija, du sūnus Algis ir Vytautas ir 5 anūkai.

Laidotuvėse dalyvavo daug žmonių, kaip vietinių, taip ir iš toliau. Po laidotuvių visi buvo pakviesti pietų į restoraną.

Jurgis buvo apsišvietęs. Jo žmona baigusi aukštesnį mokslą Lietuvoje. Jie ir savo abu sūnus išleido į mokslus.

Jurgis buvo malonaus būdo; kas jį pažino, visi jį mylėjo.

Lietuviškoj veikloj buvo nuoširdžiai atsidavęs. Darbavosi Sandaroje, ALTe, SLA, Tėvynės Mylėtojų Draugijoje. Daugiausia tai veikė SLA. Jis buvo SLA 10-tos apskr. pirmininkas. Visa jo šeima priklausė SLA.

Buvo I Pasaulinio karo veteranas. Su daliniu buvo nuvežtas į Sibirą. Jis gerai vartojo rusų kalbą, buvo vertėju.

Po I karo grįžo į Lietuvą. Išbuvo 6 metus Lietuvoje, vėl grįžo į Ameriką. Čia sukūrė šeimą, išaugino 2 sūnus. Kapočių šeima visi Wisconsiniečiai džiaugėsi.

Didesnį savo gyvenimo laiką buvo maisto prekyboje. Savaitę prieš mirtį jis kalbėjosi telefonu su Lietuvoje gyvenančiais savo broliu ir seseria. Telefonas buvo sujungtas iš Milwaukee su Vilniū. Sujungimą sutvarkė jo sūnus Vytautas, kuris eina aukštas pareigas telefonų kompanijoje.

MIRĖ JUOZAS MAČIULIS

Tik 2 savaites prieš Jurgio mirtį, mirė Juozas Mačiulis SLA 262 Kp. iš Waukegan, Ill. J. Mačiulis buvo SLA 10-tos apskr. išdininkas.

Taipgi Kenoshoje ir Racine gyvenęs SLA 100 Kp. priklausęs Antanas Pakšys mirė Floridoje. Tai šviesi asmenybė iš senųjų ateivių.

Visi mano draugai, su kuriais man teko dirbti per viršum 50 metų lietuvybės dirvoje, daugiausia tai su Jurgiu Kapočium.

Mieli mano draugai, man liūdna, kad Jūs apieidote mane. Lenkiu savo galvą, pagerbdamas Jūsų atminimą. Iškėkitės šios šalies žemėlėje.
J. Kasputis

The Baltic as Churchill saw it

(continuation from page 2)

Russians the right to garrison key bases in Estonia. By October 11, the Red Army and air force were installed. The same procedure was used simultaneously in Latvia, and Soviet garrisons also appeared in Lithuania. Thus, the southern road to Leningrad and half the Gulf of Finland had been swiftly barred against potential German ambitions by the armed forces of the Soviet. There remained only the approach through Finland." [page 538]

Ibid: "The Gathering Storm"

THE BALTICS SHOULD BE SOVEREIGN, INDEPENDENT

"I was much disturbed by the reports which Mr. Eden had brought back with him from Moscow of Soviet territorial ambitions, especially in the Baltic States. These were the conquest of Peter the Great, and had been for two hundred years under the Czars. Since the Russian Revolution they had been the outpost of Europe against Bolshevism. They were what are now called "social democracies", but very lively and truculent. Hitler had cast them away like pawns in his deal with the Soviets before the outbreak of war in 1939. There had been severe Russian and Communist purge. All the dominant personalities and elements had been liquidated in one way or another. The life of these strong peoples was henceforward underground. Presently, as we shall see, Hitler came back with a Nazi

counter-purge. Finally, in the general victory the Soviets had control again. Thus the deadly comb ran back and forth, and back again, through Estonia, Latvia and Lithuania. There was not a doubt however where the right lay. The Baltic States should be sovereign independent peoples." [page 694]

Ibid: "The Grand Alliance"

"THE RUSH FOR THE SPOILS"

On June 14, the day Paris fell, Moscow had sent an ultimatum to Lithuania accusing her and the other Baltic States of military conspiracy against the U. S. S. R. and demanding radical changes of government and military concessions. On June 15, Red Army troops invaded the country and the President, Smetona, fled into East Prussia. Latvia and Estonia were exposed to the same treatment. Pro-Soviet Governments must be set up forthwith and Soviet garrisons admitted into these small countries. Resistance was out of the question. The President of Latvia was deported to Russia, and Mr. Vyshinsky arrived to nominate a Provisional Government to manage new elections. In Estonia the pattern was identical. On June 19, Zhdanov arrived in Tallinn to install a similar regime. On August 3/6, the pretense of pro-Soviet friendly and democratic Governments was swept away, and the Kremlin annexed the Baltics to the Soviet Union." [pages 136, 137]

Ibid: "Their Finest Hour"

Naujas priauglis lietuviškai ir SLA veiklai - Chicagos Gintaro balius debutantės iš k. i d.: R. Dičiūtė, O. Pažarnikaitė, J. Bardytė, S. Savickaitė. II eil.: L. Rimkutė, A. M. Jagielaitė, D. Brusokaitė ir S. Petrošūtė.

Elizabeth, N.J.

Mirė

A. a. Juozas Kralikauskas, didis patriotas, visuomenininkas, labdaris ir pasišventęs kovotojas dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės, mirė balandžio 28 d. sulaukęs gilios senatvės. Palaidotas gegužės 1 d. Newark, N. J., kur jis ilgą laiką gyveno. Juozas Kralikauskas gimė 1878 m. liepos 21 d. Asiuklės kaime, Balbieriškio valsč., Marijampolės aps. Į Ameriką atvyko 1893 m. liepos mėn. ir čia praleido savo turiningo gyvenimo 81 metus. Lietuviai neteko Suvalkijos lygumų ažuolo, didžio lietuvių, sulaukusio ilgo 97 metų amžiaus.

Nuliūdime paliko dukrą Reginę Mazaica, tris anūkes ir sūnų adv. Joseph Kralik III.

Po trumpos ligos Alexian Brothers ligoninėje Elizabeth mirė Vidas Tursa, 75 metų amžiaus.

Buvo gimęs 1900 vasario 1 Kušlių km., Užpalių valsč., Utenos apskr. Pradžios mokyklą baigė Abromiško km., gi vidurinę mokyklą - Užpaliuose.

Karo metų su tėvais buvo atsidūręs Rusijoje, ten baigė komercijos mokyklą Tiflise. Karui pasibaigus, grįžo į Lietuvą. Tarnavo Lietuvos kariuomenėje. Po to pradėjo dirbti

Karo Technikos tiekimo skyrių Kaune. Čia išdirbo iki 1940 m. Pasitraukė į Vakarų. 1949 atvyko į Ameriką. Trumpai apsisistojęs Waterbury, Conn., pas savo gimtinačius Devenius.

Apsigyvenęs Lindene, dirbo mašinistu The Celotex Corp., kol išėjo į pensiją.

Ketvirtį šimtmečio išgyvenęs Lindene, paliko lietuviškoj veikloj gilią vagą. Organizavo ir puoselėjo vaidintojų vieneta, sėkmingai veikusį keletą metų, skatino ir padėjo suorganizuoti lietuvių šeštadieninę mokyklą, jai išlaikyti rengė specialius parengimus, vakarus, rinko aukas. Įsisteigus moterų dainos ansambliui Birutei, su jos vedėja a. a. Salomėja Čeriene-Mulks medžiojo naujas nares, tą vieneta stiprino. Ansamblio vadovei mirus, jis prikalbino komp. Juozą Stankūną jam toliau vadovauti. Yra suruošęs daugybę kultūrinių parengimų su plačia menine programa.

Velionis buvo darbštus, energingas, sumanus. Dirbdamas Altoj, Balfe ir Bendruomenėje, kasmet buvo perrėnkamas į valdybas.

AMERIKIEČIAI LIETUVIAMS TALKINA

Senatorius Birch Bayh (dem., Ind.) Amer. Liet. Tarybai pranešė, kad Lietuvos reikalu jis kontaktavo Valstybės departamento pareigūnus, kurie jam užtikrino, jog JAV nekeis savo politikos Baltijos valstybių inkorporavimo atžvilgiu, t. y. nepripažins Baltijos valstybių į Sov. Sąj. inkorporavimo Europos Saugumo konferencijoje. Senatorius J. Glenn Beall, Jr. (resp. Maryland) ALTOs pirmininką informavo kad jis valstybės pareigūnus Lietuvos reikalu kontaktuoja.

VILNIUJE MIRĖ PETRAS OLEKA

1975 m. balandžio 17 d., eidamas 80-uosius metus, mirė Lietuvos nusipelnęs meno veikėjas, buvęs ilgametis lietuvių operos solistas ir režisierius, Lietuvos Valstybinės konservatorijos pedagogas Petras Oleka.

Vienas iš Kauno operos teatro kūrėjų P. Oleka dainavo pirmajame Traviatos spektaklyje.

Kauno Valstybės teatre jis dirbo ištisus 25 metus. 1925-1926 m. tobulinosi Italijoje ir Prancūzijoje, gastroliavo užsienyje.

P. Oleka sukūrė ryškius operos personažus: Borisą (Boris Godunov), Mefistą (Faust), Galickį (Kunigaikštis Igoris), Don Baziliją (Sevilijos kirpėjas), Saltaną (Caras Saltanas), Leporelį (Don Juan), ir kitus.

Dirbdamas režisieriumi, pastatė apie 20 operų, tarp jų Bohemą, Lakmę, Lohengrin, Otel, Kitež, Gražiną, Radvilą Perkūną, Kaimą prie dvaro (Pagirėnus), atnaujino 13 kitų operų pastatymų.

1936 m. Buenos Aires teatre pastatė M. Musorgskio Boris Godunov, N. Rimskio-Korsakovo Carą Saltaną ir Kitežą.

Nuo 1929 m. P. Oleka dirbo ir pedagoginį darbą. Jis paruošė didelį būrį dainininkų.

P. Oleka yra parašęs metodinių mokslinio tyrimo veikalų, harmonizavęs lietuvių liaudies dainų.

The New York Times balandžio 20 d. laidoje tilpo straipsnis "Balts in U. S. Fear American Policy Shift on Soviet Incorporation of Nations", t. y., JAV baltai susirūpinę dėl galimo Amerikos politikos jų valstybių inkorporavimo Sovietų Sąjungon atžvilgiu pakeitimo.

Europos saugumo konferencija, kurioje dalyvauja 35 valstybės ir kuri prieš dvejus metus pirmą kartą buvo susirinkus Helsinkyje, artinasi prie galo. Tikimasi, kad galutinės išvados bus sutartos ir pasirašytos Suomijos sostinėje kada nors po birželio mėnesio. Baltus šiame krašte ir Europoje sujaukino kai kurių konferencijos dalyvių noras pareikšti, kad Europos pokario sienos yra pastovios ir neliečiamos. Per 1,6 milijono baltų kilmės amerikiečių yra susirūpinę, kad saugumo konferencija gali padaryti kompromisą dėl ligšiolinio daugumos Europos valstybių nusistatymo, jog Lietuvos, Latvijos ir Estijos 1941 m. inkorporavimas į Sovietų Sąjungą yra neteisėtas.

Kongresininkas Derwinski, nuo senai palaikęs Rytų Europos pavergtųjų valstybių laisvės bylą, ėmėsi ginti Baltijos valstybių teisinę nepriklausomybę. Tuo tikslu 1975 m. sausio mėn. jis pateikė Atstovų Rūmams rezoliuciją, ipareigosiančią JAV vyriausybę syki ant visados pareikšti, kad ji nepripažinti Baltijos valstybių inkorporavimo Sovietų Sąjungon legalumo. Į kongr. Derwinskio paklausimą

raštu Valstybės Departamento Deputy Assistant Secretary Kempton B. Jenkins, tarp kita ko, parašė: "Valstybės Departamentas patvirtina, kad Jungtinių Valstybių politika nepripažinti prievartinės Baltijos valstybių inkorporacijos į Sovietų Sąjungą yra nepasikeitusi". Toliau rašo, kad JAV delegacija į Europos saugumo konferenciją nesutiks su jokia formule, kuri pripažintų Baltijos Valstybių inkorporaciją į Sovietų Sąjungą.

Nors galutinis nutarimas taip pat pripažinsias "frontier inviolability" - tas sakinytis kaip tik sukėlė baltų nerimą, - Valstybės departamento specialistai maną, kad kiti nutarimai gali išeiti baltams į naudą. "Aš visą laiką sakau baltams, kad laikinio sienų keitimo ir apsisprendimo principas atsvers visa tai, kas jiems nepatinka sakinyje sienų "neliečiamumas", pareiškė vienas Valstybės departamento pareigūnas.

ALT-os pirmininkas dr. Kazys Bobelis, kalbėjęs 1,5 milijono lietuvių kilmės amerikiečių vardu, savo telegramoje pareiškė: "Metų metais rusai stengėsi išgauti teisinį savo brutaliaus Baltijos valstybių okupacijos pripažinimą. Jeigu saugumo komisija pripažins tautų apsisprendimą, viskas tvarkoj".

Pasiremami aukščiau suminėtais oficialiais raštais, kongresininkas Derwinski ir Valstybės Departamentas tikisi išblaškyti baltų abejones Saugumo konferencijos atžvilgiu. Baltijos valstybių diplomatinės atstovybės bus taip pat oficialiai painformuotos.

MILLINOCKET, ME.

MIRĖ POVILAS BONIS

Millinocket, Me., ligoninėje vasario 15 d. mirė SLA 26 Kuopos sekretorius Povilas Bonis (Bonis), 95 m. amžiaus. Paliko du sūnus - Joseph, gyv. Freemont, N. H., ir Charles, gyv. Millinocket, ir dukrą Mrs. A. G. Weed, Jr., gyvenančią Arlington, Va., ir šešis vaikaičius bei giminių. Po gedulingų pamaldų, palaidotas vasario 18 d. St. Martin or Tours kapinėse.

Velionis buvo gimęs 1880 m. liepos 20 d. Lietuvoje, Kiaunorių kaime. Amerikoje jis ilgus metus dirbo Great Northern Paper Co. ir 43 metus išbuvo nariu the Pulp and Sulfite Union, Local 12.

WAUKEEGAN, ILL.

MIRĖ JUOZAS MAČIULIS

Balandžio 10 d. mirė SLA 262 Kuopos sekretorius Juozas Mačiulis (Mitchell). Palaidotas balandžio 12 d. Garden of Memories kapuose, North Chicago, Ill. Buvo gimęs Lietuvoje, Stakių parapijoje, 1849 m. kovo 19 d. Į SLA įstojo 1928 m. sausio 8 d.

Versalyje (Prancūzija) išeinąs laikraštis "Les Catacombes" vasario 15 atspausdino ilgas ištraukas iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 9 ir 10.

TEVYNĖ, 1975 m. gegužės-May 16

Chicago, Ill.

Šv. Kazimiero kapinėse išgriauta 400 paminklų

Chicagoje gyventojus, ypač lietuvius sukretė baisi žinia apie niekam nesuprantamą vandalizmą Lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse. Didieji dienraščiai įdėjo pranešimus su nuotraukomis, kad tose kapinėse nakčia išvartyta, sudaužyta net 400 paminklų! Spėjama, kad čia jau nebe vaikogalių, o gal suaugusiųjų darbas. Sekmadienį buvo kapinių komiteto mitingas, o pirmadienį rytą rasti sunaikinti paminklai!

Pasiteiravus Lietuvių Šv. Kazimiero kapinių administracijoje, patirta, kad sužalota daugiau, negu amerikiečių laikraščiuose skelbiama — išvartyta, sudaužyta 380, dalinai iki 400 paminklų! Daugiausia pavienių kapuose 16-me bloke nukentėjo, o taip pat 6, 7, 8, truputis 17 bloke. Nemažai nukentėjo lietuvių seselių antkapiai.

Apie 90 proc. sužalotų paminklų pačios kapinės, savo tarnautojus panaudodamos, atstatys. Bet bus labiau sužalotų. Savininkams pasiūsti pranešimai. Daugiausia sužalotų paminklų yra iš smiltainio, mažiau nukentėjo granito paminklai, tik kur nugriovė vieną ant kito, nukentėjo kryžiai, ornamentai.

Sužalojimas įvyko po 12 val. nakties į pirmadienį, kada buvo smarkus lietus. Paminklai nėra apdrausti ir apie tuos, kurių kapinių darbininkai neįstengs pataisyti, praneš šeimoms.

Kapinėse palaidota virš 45,000 žmonių.

Daug žalos padaryta toje kapinių sekcijoje, kur palaidotos vienuolės.

Pasauliečių komiteto lietuvių teisėms ginti pirm. A. Regis pasakė, kad panašių dalykų buvo galima laukti, kai arkivyskupija paskyrė dalį kapinių žemės mokyklai statyti. Vaikams leidžiama eiti per kapines, važinėti dviračiais. Vėliau vaikai paaugę važinėjo motociklais, o vėliau ir senais automobiliais. Įpratę trauktytis po kapines ir paaugę jie gali ir tokių baisių vandalizmo veiksmų išsigalvoti — pasakė A. Regis.

Policija ieško kaltininkų. Grupė Chicagos policijos tarnautojų at-

TEVYNĖ, 1975 m. gegužės-May 16

džiai apžiūrėjo vietą ir apklausinėjo kapinių vadovybę.

Kyla spėliojimai, kas galėjo būti kaltas. Kai kuriems ateina mintis, kad gal čia vietinių "ultra nacionalistų" veiksmas prieš etninę lietuvių grupę. Tačiau šitokie masiniai kapinių žalojimai įvyko ir eilėje kitų Chicagos pietvakarių kapinių: St. Mary's, Holy Sepulchre, Mt. Olivet, Mt. Greenwood ir kitose, kaip katalikų, taip ir nekatalikų. Tik gal sužalojimai buvo mažesni. Tai buvo pernai metais. Lietuvių kapinės iki šiol dar nebuvo paliestos. Anksčiau nukentėjo Chicagos šiaurėje esančios kapinės.

AMERIKIEČIŲ-BALTIEČIŲ VEIKLA, BENDRUOMENĖS SKILIMAS, ALT SUVAŽIAVIMAS

ALTos posėdyje aptarta Chicagoje įvykusi veiksmų konferencija, bendras amerikiečių ir baltiečių komitetas, ALTos suvažiavimas rudenį, susiskaldymo apraiškos lietuvių visuomenėje, bendras darbas su VLIKu ir kt. Posėdžiui pirmininkavo dr. K. Bobelis, dalyvavo: T. Blinstrubas, dr. K. Sidlauskas, dr. V. Simaitis, dr. J. Valaitis, kun. A. Stašys, E. Smilgys, A. Pakalniškis, T. Kuzienė, E. Vilimaitė, M. Kupcikevičiūtė, I. Blinstrubienė, kun. J. Prunskis.

JAV LIETUVIŲ KONGRESO KNYGA

Amerikos Lietuvių Kongreso, įvykusio Chicagoje 1974 rugs. mėn., darbų knyga jau paruošta ir spausdinama dail. V. Vijeikio spaustuviėje, Chicagoje. Kongrese dalyvavusių organizacijų atstovai šį leidinį gaus, kai tik jis išeis iš spaudos.

LIETUVIŲ ŠVENTĖ LIEPOS 20

Šiemet SLA 228 Vyrų Kuopos Lithuanian Festival įvyks liepos-July 20-tą dieną Polonia Grove, Chicago, Ill. Yra planuojama labai iškilminga programa. Plačiau - vėliau.

VYTO UZNYŠ
Fin. sekr.

So. Boston, Mass.

VYKSTA ATOSTOGŲ

SLA Pild. Tarybos viceprezidentas Aleksandras Chaplikas ir Edwardas Strazdes išvyksta į Denver, Colorado, atostogų. Jie keliaus Strazdo automobiliu. Su jais vyks jaunas vaikinai, neseniai grįžęs iš kariuomenės, Petras Strazdas.

Į Denver važiuodami, jie sustos Boulder, Colo., paimti Edwardo sūnų Edward Strazdes Jr., kuris ten lanko University of Colorado.

Pabuvę ten kelias dienas, grįždami į namus jie sustos Poughkeepsie, N. Y., Vassar College, kur Edwardo duktė Diana baigia mokslą. Ten susitiks ir Dianos motina Helen Strazdes. Edward, Helen ir jos motina visi yra SLA nariai.

TORONTO, CANADA

Toronto, Ont. Kanados miestas paveržė Maskvai priklausiusį aukščiausio bokšto pasaulyje rekordą. Maskvos Ostankino radijo bokštas yra 1,748 pėdų aukščio, o naujasis CN bokštas Toronte - 1,815 pėdų. Rekordinį aukštį bokštas pasiekė amerikiečių malūnsparnio Olga užkelta paskutine radijo bei televizijos antenų detale. Dabar ruošiamasi patikrinti visus pasaulio rekordus skelbiančio britų leidinio Guinness Book of World Records atstovai.

Toronto CN bokštas 1,100-1,200 pėdų aukštyje turės aplink besisukantį restoraną ir dvi platformas lankytojams. Iš trečiosios platformos 1,500 aukštyje bus galima matyti visą aplinkos panoramą 100 mylių spinduliu.

Radijo ir televizijos antenos pradės veikti šių metų pabaigoje, o pats bokštas lankytojams bus atidarytas sekančiais metais.

PAGERBĖ STASĮ JOKUBAITI

Toronto šauliai Lietuvių Namų pastogėje surengė gražų pagerbimą savo ilgamečiui pirmininkui ir visuomenės veikėjui Stasiui Jokubaičiui. Tėvynės skaitytojams gali būti įdomu, kad šis veiklus lietuvis uoliai darbavosi kanadiečių tarpe kaip organizatorius 236 Kuopoje ir į SLA eiles yra įrašęs daugiau kaip 200 narių ir kurį laiką tai Kuopai pirmininkavęs.

Bet Stasys Jokubaitis dirbo ne tik SLA. Jo veikla labai plati. Apie tai bankieto svečius supažindino Vytautas Stočkus, Toronte jau dvidešimt metų gyvuojančios VI. Pūtvio vardo šaulių Kuopos parengimų vadovas.

Šaulių Kuopa, kuriai pirmininkauja Stasys Jokubaitis jau vienuolika metų, jo asmenyje turi veiklų, energingą ir gerai vadovaujantį žmogų. Jis iškėlė mintį ir daug prisidėjo prie Kanados Šaulių Rinktinės įsteigimo. Jis suorganizavo pirmąjį Kanados šaulių suvažiavimą Toronte. Už nuopelnus šaulių veikloje jis 1966 m. buvo apdovanotas Šaulių žvaigžde. Lietuvių Šaulių Sąjungos Tremtyje centro valdyboje jis yra Jaunimo vadovu. Ir jo

šeima - žmona Marija ir dukra Dana taip pat yra šaulės ir priklauso VI. Pūtvio Kuopai. Marija yra Kuopos moterų vadovė, ji yra ir LSST centro valdybos narė. Pats Jokubaitis šaulių yra nuo Lietuvos laikų, kada vos 18 metų būdamas įstojo į Sąjungą savo gimtinėje Kelmėje. Sioo metu jis ruošia medžiagą Šaulių jaunimo vadovui.

Kelmėje pradėjo reikštis ir Jokubaičio meniniai sugebėjimai. Dar jaunas būdamas, jis tenai suorganizavo dūdų orkestrą ir pats jame grojo. Jis taip pat buvo suorganizavęs ir vaidintojų grupę. Pats joje dirbo ir pastatė per 20 veikalų. Jo organizacinis talentas reiškiasi ir Toronte. Čia jis 1956 m. suorganizavo ir pastatė operetę "Viengungiai", o dabar talkina naujai įsikūrusiam šaulių Kuopos teatrui "Aitvarui", kuris buvo jo sumanytas.

Jokubaitis talkina ir kitoms veiklos šakoms. Štai, sportininkų pakviestas, jis sudarė komitetą surinkti lėšų Kanados krepšinininkų kelionei į Australiją.

Reiškiasi ir politinėje veikloje. Jis buvo suorganizavęs kanadiečių išvyką į 1965 m. New York'e vykusią demonstraciją prie Jungtinių Tautų. Tuojau po II Pas. karo, būdamas Danijoje, jis suorganizavo lietuvišką transliaciją per Kopenhagos radijo stotį, stipriai pasisakydamas prieš sovietų okupaciją Lietuvoje.

Turėdamas gilių pažinčių su Kanados liberalų partijos politikieriais (jis priklauso jų organizacijoms ir High Parko rajone eina vicepirmininko pareigas), daugeliu atveju Jokubaitis jas yra panaudojęs lietuvių naudai. Tomis jo pažintimis yra pasinaudojusios ir lietuviškos organizacijos, kaip pvz. Kanados Lietuvių Bendruomenė ir kt. Kai Kanados federalinė vyriausybė paskelbė, kad skirianti etninėms grupėms paremti lėšų, Jokubaičio rūpesčiu tautinių šokių grupė "Atžalynas" gavo \$1,200. Jo ryšių dėka vakarinėje Toronte dalyje (Glendale ir Keile gatvių kampe) gautas "Park Lithuania" vardas.

Šauliai džiaugėsi, savo tarpe turėdami tokių veiklų asmenį, o norėdami šiek tiek atsidedoti jam už viską, jį pagerbė kukliu adresu, kuriame įrašė jam poeto Prano Vaičiūčio eilėraščio posmą, prasidedantį žodžiais: "Yra šalis, kur upės teka..."

APKLAUSINĖJIMAI LIETUVOS REIKALU

Washington Atstovų Rūmų Užsienio reikalų komiteto sudaryta pakomisija, kuriai vadovauja kongresmanas Dante B. Fascell (dem., Florida), gegužės 6 d. pradėjo apklausinėjimus ryšium su Europos Saugumo konferencija, NATO reikalais ir Baltijos valstybių klausimu.

Siuos apklausinėjimus stebi Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Thomas Morgan, o taip pat ir Edw. Derwinski. Apklausinėjimuose dalyvavo kaip stebėtojas ir Bendrojo Pabaltiečių komiteto ryšių su valdžios įstaigomis direktorius Edvardas Sumanas.

STAMFORD, CONN.

Dalis artimųjų, bičiulių ir pažįstamų, palydėjusių velionio J. Valiušaitis palaikus į kapines.

Balandžio 14 mirė ilgametis SLA 168 Kp. pirmininkas Juozas Valiušaitis, daugelio kitų lietuvių patriotinių organizacijų narys ir lietuvių spaudos rėmėjas. Palaidotas bal. 16 šv. Jono kapinėse.

Atsisveikinimui vadovavo poetas J. Rūtenis, paskaitydamas ir momentui pritaikytą eilėraščių. Tarp kitų atsisveikinimo kalbas pasakė A. Deikys, L. Virbickas, J. Sirusas, G. Žemaitaitis ir nuo SLA Centro sekretorė Genovaitė Meiliūnienė, taip pat ir iš Lietuvos atvykęs jo brolis Vincas Valiušaitis.

Liko nuliūdusi žmona Janina, sūnus Vidmantas su žmona ir anūkai

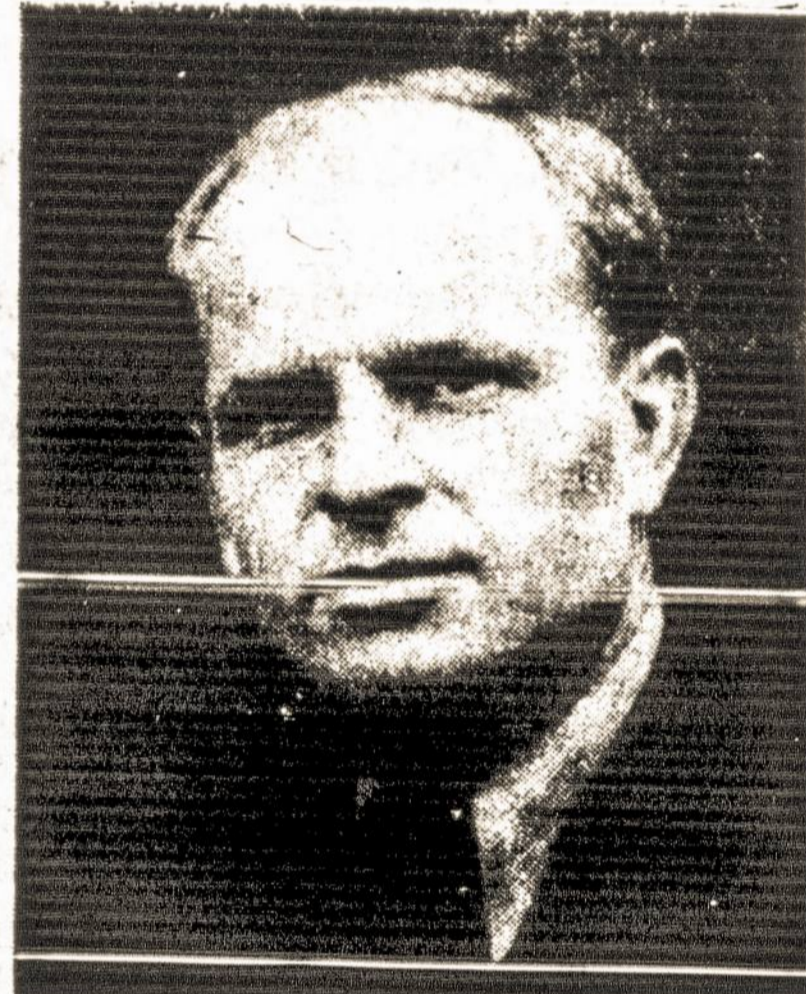
prietelių ir pažįstamų, taip pat keli broliai ir seserys Lietuvoje.

Taip pat liko brolykai Algis Valiušaitis Amerikoje.

Velionis buvo gimęs 1909 m. vasario 25 d. Juodupių km., Baisogalos valsčiuje, Kedainių apskrityje. Gimnaziją baigė Šiauliuose, ekonominius mokslus - Vytauto Didžiojo universitete Kaune. Ilgus metus dirbo Lietuvos Finansų ministerijoje.

1944 m. iš Lietuvos pasitraukė į Viena, Austriją, vėliau gyveno Muenchene, Bavarijoje.

Į JAV atvyko 1949 m., apsigyveno ir visą laiką gyveno Stamford, Conn.

Juozas Valiušaitis

AMERIKIEČIŲ SPAUDA DAUG RAŠO APIE LIETUVOS GYNIMĄ

Amerikiečių spauda skelbia daugiau straipsnių ir laiškų gindama nepriklausomą Lietuvos reikalą. Fort Myers News-Press išspausdino V. Braženo laišką, kuriame rašoma: "Jau tiek laisvų kraštų leista suėsti raudonajam žvėriui, kad jis netrukus gali būti ir prie mūsų durų". The Review of the News, gavęs klausimą, aiškina, kad Baltijos kraštų okupavimas esąs nusikaltimas Atlanto čarteriui, Yaltos deklaracijai, Jungt. Tautų čarteriui. New Yorko Sunday News taria: "Mes būtume paiki, jeigu pasirašytume dokumentą, pateisinantį Sovietų Sąjungos agresijos vaisius". The Miami News išspausdino M. Semaškos laišką: "Neremkite Sovietų kolonializmo". Detroit News savo štabo nario David Green straipsnyje plačiai informuoja apie kongresmano Derwinski, ALTos pirm. dr. K. Bobelio ir kitų pastangas užkirsti kelią pripažinti Baltijos kraštus inkorporuotus į Sov. S-ga. Pažymimas ir masinis laiškų siuntimas.

ALTOS ATSTOVAI ALT S-GOS SEIME

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos jubiliejiname (25 m.) seime Clevelande gegužės 24-25 d. dalyvaus Amer. Liet. Tarybos pirm. dr.

K. Bobelis su kitais ALTos valdybos atstovais. Geg. 23 d. vakare įvyks ALTos valdybos atstovų ir Clevelando ALTos skyriaus valdybos bei ALTos veikėjų pasitarimai.

KONGRESE IR SENATE REZOLIUCIJOS UŽ NEPRIPAŽINIMĄ LIETUVOS SOV. S-GOS DALIMI

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo minėjime pasakiusiems senatoriams ir kongresmanams kalbas Kongrese, Amerikos Lietuvių Taryba pasiuntė padėkos laiškus. Prašė ir jų paramos rezolucijai prieš Lietuvos inkorporavimo pripažinimą.

Iš Washingtono gauta daug palankių atsiliepimų iš: Ray J. Madden, John N. Erlenborn, Herman Badillo. Kongresmanas Frank Thompson (dem., iš New Jersey) Atstovų Rūmuose ta prasme pasiūlė net savo rezoluciją 238. Kongresmanas H. J. Hyde (resp., Ill.) džiaugiasi nauju Valstybės Departamento patikėjimu, kad Lietuvos inkorporavimas nebus pripažintas. Jis taip pat pažymi, kad to nebūtų buvę pasiekta be tik - "dėka lietuvių ir kitų piliečių, kurie savo laiškais parėmė mūsų liniją". . .

Gindami baltiečių teises į laisvą atstovų rūmuose kongresmanai Annunzio, Beard, Germain, Sarbanes pasiūlė rezoluciją 250 ir kongresmanas Price rezoluciją 251.

SLA 38 KP. SUSIRINKIMAS IR "KUGELIO BALIUS" BIRŽ. 15 D. 2 V. P. P.

SLA 38 Kp. susirinkimas ir "Kugelio balius" įvyks birželio-June 15 d. 2 v. p. p. SLA 38 Kp. Finansų sekretorės naujai įrengtoje salėje, 140-02 - 84th Drive, Jamaica, N. Y. Vaziuojant IND traukiniu E arba F, išlipt Van Wyck Stoty. BMT Jamaica JQ traukiniu vaziuojant arba Jamaica busu vaziuojant, išlipt Queens Blvd. Keletą blokų paėjėt arba privažiut Queens Blvd. autobusu. Išlipt prie SAS namo.

As members you are eligible to govern, reshape and redo the old into a living and vital new. Attend the meetings and show all the new ideas you have to offer. Your voice should be heard in English or Lithuanian it is your privilege to let your elders and your peers hear it.

Diana Migonytė-Terracciano,
Treas. SLA 38 Lodge,
Brooklyn, N. Y.

JONAS MEILIŪNAS

Iš Melbourn, Australijos, vieši pas brolių inž. Vinčą Meilūną Brooklyne ir seserį Ireną Steponavičienę Bostone. Dar lankysis Clevelande, Ohio. Vėliau lankysis Londone, Anglijoje ir kitose Europos vietovėse.

Rūpinis pagerinti Kuopos finansus: naujasis SLA 38 Kuopos pirm. Jonas Valaitis su fin. sekr. Ona Jozėniene ir izd. Diana Migonyte-Terracciano, kurios įdomų rašinį matome šiame puslapy. S. Narkėliūnaitės nuotrauka